

Kasteel Bulckesteijn, steendruk 1841 (C.A. Thieme, Gelders Archief)

ze naast het Amsterdams Peil ook het Asperens Peil aangeven. Deze zijn typerend voor het rivierengebied.

5 Voormalig kasteel Bulckesteijn

Het kasteel Bulckesteijn wordt beschouwd als het stamslot van het geslacht Van Tuyll van Bulckesteijn en zal vóór 1412 door deze familie zijn gesticht. In dat jaar wordt het kasteel voor het eerst genoemd, vanwege het overlijden van Willem van Tuyll van Bulckesteijn. In de 17e eeuw is het slot door een van de laatste telgen Van Tuyll verbouwd tot het kasteel dat op 18e-eeuwse tekeningen staat afgebeeld. Vanaf 1670 komt Bulckesteijn in handen van diverse families. In 1788 verkoopt eigenaar Cornelis Verzijl het kasteel voor de sloop. De gracht wordt grotendeels gedempt en op het voormalige kasteelterrein wordt een boomgaard geplant. Alleen de toegangspoort blijft nog lang overeind, totdat deze het bij een storm begeeft.

6 Trafohuisje

Dit trafohuisje (type G4L) is in 1922 gebouwd in opdracht van de PGEM en gemeentelijk monument. De uitvoering is een expressionistische bouwstijl met sterk kubistische elementen, kenmerkend voor de Nieuwe Haagse School. In het fries zijn luchtroosters aangebracht. De gevels worden afgesloten door een uitgemetselde rollaag. De opvallende kleurencombinatie van geel en zwart geteerde bakstenen in het metselwerk verwijzen naar de Gelderse kleuren.

Ommetje Deil is tot stand gekomen onder coördinatie van Stichting Landschapsbeheer Gelderland in samenwerking met diverse particuliere eigenaren, vele vrijwilligers, de gemeente West Betuwe en andere partijen uit de streek.

PRAKTISCHE INFORMATIE

- Rondwandeling gemarkeerd in twee richtingen met blauwe appeltjes.
- U kunt de route verlengen tot 9 km door het te combineren met Ommetje Enspijk. Dit staat op de kaart aangegeven en is onderweg gemarkeerd.
- De nummers op de kaart verwijzen naar bezienswaardigheden langs de route die beschreven worden in deze folder.
- Het ommetje is niet geschikt voor kinderwagens en rolstoelen vanwege de smalle en onverharde paden. Stevig en waterdicht schoeisel wordt aanbevolen.
- Honden mogen alleen aangelijnd mee op particuliere delen van het ommetje om verstoring van vee en wild te voorkomen. Dit is aangegeven op de openstellingsborden die u aan het begin van het particuliere terrein vindt.

Productie Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG)

Tekst Karine van Drunen en SLG

Eindredactie SLG

Beeldmateriaal foto Leendert van Wijk, Bendiks Westerink, Gelders Archief. Op de voorkant staat een gravure van kerk Deil ca. 1803-1828 door Jan de Beijer.

Opmaak Bas Reijnen

Met speciale dank aan de werkgroep Ommetje Deil en de particuliere grondeigenaren

© Stichting Landschapsbeheer Gelderland
2025, 1e druk | Alle rechten voorbehouden

Dit Ommetje is mede gefinancierd door de Provincie
Gelderland en de gemeente West Betuwe

OMMETJE
DEIL

Ontdek het mooie landschap rondom Deil
met oude dijken, hoogstamfruitbomen,
landgoederen en vergane kastelen

5 KM

OMMETJE DEIL

Het dorp Deil is net als zoveel andere dorpen langs de Linge ontstaan op een stroomrug. Van bewoning was al sprake in de vroege middeleeuwen. Het dorp is bekend om zijn zeven kastelen. Ook staan er een aantal hallenhuisboerderijen en vloedschuren. Resten van diverse kastelen zijn nog steeds in het landschap herkenbaar. Aan de rand van het dorp is de kenmerkende korenmolen 'de Vlinder' te zien.

1 Kerk Deil

De van origine Romaanse kerk is tegen de dijk aangebouwd. De fundamenteën en de onderste geledingen van de tufstenen toren dateren uit de eerste helft van de 12e eeuw. In de 17e eeuw is de bovenste helft van de toren met baksteen verhoogd. De klok is uit 1624.

In 1843 is het schip afgebroken ter vervanging van zijn middeleeuwse voorganger. De vloer is opgehoogd tot waterschapshoogte en de kerk werd daardoor een zg. Waterstaatskerk. Dat betekent dat je bij overstromingen in de kerk kunt komen schuilen. De ingang kwam aan de dijk te liggen. Het verhoogde koor aan de oostzijde is niet meer opgebouwd. De vloer van de kerk werd bij de nieuwbouw zo'n anderhalve meter verhoogd, waarbij een aantal zerken opnieuw in de vloer zijn opgenomen. Later zijn nog een aantal zerken gevonden, waaronder die van Willem van Tuijll van Bulckesteijn op wiens steen 1540 staat vermeld.

2 Palmesteyn

Het adellijke geslacht Van Tuyll bezit veel goederen in Deil en bouwde in 1320 Palmesteyn. De eerste van het adellijke geslacht Van Tuijll die zich naar Palmesteyn gaat vernoemen was Joan van Tuyll van Palmesteyn. Hij huwt in de eerste helft van de 15e eeuw N. van Everdingen. Deze familie heeft tot begin 17e eeuw op Palmesteyn gewoond.

In 1738 koopt Johannes Verstegen het kasteel. De familie Verstegen fokt paarden en verkoopt die onder andere aan het Pruisische leger. Maar na drie branden in 1786 is de volgende ramp de inval van de Fransen onder Napoleon in 1795. De Fransen blokkeren de Rijnvaart en de handel van de familie Verstegen overleeft deze klap niet. Het kasteel wordt rond 1840 gesloopt. Een gedeelte van het kasteel is bij de sloop in de grachtoever terecht gekomen.

Palmesteyn, tekening Jacob Stellingwerf 1653 (Gelders Archief)

Tijdens bodemonderzoek is in 2005 in de gracht een 16e-eeuwse wapenstein van het riddermatige geslacht van Tuyll gevonden. Ook zijn er middeleeuwse funderingen aangetroffen. In 2024 is Palmesteyn zoveel mogelijk naar origine opgebouwd en zijn er drie wooneenheden in gerealiseerd.

3 'Schytpaal'

In de berm van de Lingedijk is deze historische scheidingspaal 'Schytpaal' te vinden. Hij is in de winter, als er weinig gras staat, het gemakkelijkst te ontdekken. Hij geeft de grens aan tussen landgoed Noordenhoek en het oorspronkelijke perceelsgrens van landgoed Frissenstein.

Scheidingspaal

4 Landhuis Noordenhoek

Het oude landhuis Noordenhoek behoorde met een boerderij en koetshuis 't Geyn oorspronkelijk tot de goederen van kasteel Palmesteyn. Noordenhoek is in 1898 afgebroken en herbouwd in neo-renaissantestijl. Het valt op door de gaaf bewaarde hoofdvorm, het materiaalgebruik en de rijke detaillering. Het pand heeft opvallende en goed afgewerkte onderdelen, zoals de trapgevel, de veranda, de kozijnen en het dak. Ook het interieur van het pand is goed bewaard gebleven.

Vanwege de oude geschiedenis van de bouwplaats heeft het landhuis als hoofdonderdeel daarvan cultuurhistorische waarde. Naast de deur aan de oostgevel bevindt zich een stichtingssteentje met daarop de tekst: 'gelegd door J.J.G. van Everdingen, 28 mei 1898'. Verder zijn in de achtergevel twee peilmerkstenen aangebracht met een zekere zeldzaamheidswaarde omdat

Landhuis Noordenhoek